

**VILNIAUS MIESTO IV KLASIŲ MOKINIŲ
LIETUVIŲ (VALSTYBINĖS) KALBOS OLIMPIADOS TESTAS**

2016 – 04 - 15

I DALIS. TEKSTO SUVOKIMO UŽDUOTIS

Atidžiai perskaityk tekstą ir atsakyk į klausimus.

Pavasaris

Kaip smagu miške pavasarį, kai sprogsta pirmieji medžių lapai, pražysta žibutės, šilagėlės, džiugiai skardena paukščių giesmės, o tarp krūmų skraido ankstyvosios plaštakės. Vėliau medžiai sulapos ir jau nebematysi slapukų giesmininkų. Švelniai ošia miškas, kvieste kviečia pailsėti po dienos darbų.

Sunku tiksliai pasakyti, kada prasideda pavasaris. Astronomai pavasarį skaičiuoja nuo kovo 21 – iosios, kai diena susilygina su naktimi. Tačiau gamta nemėgsta griežtų taisyklių ir iškrečia netikėtų pokštų. Kartais sniegas ištirpsta jau kovo pradžioje, o kitais metais, žiūrėk, žiema labai nenoriai apleidžia mūsų kraštą ir iki balandžio mėnesio pūpsa sniego vėpūtiniai.

Žemę dar kloja sniego danga, bet pavasarį jau pranašauja miške aplink medžius tamsuojantys lopai. Mat netgi šykštūs žiemos pabaigos saulės spinduliai sušildo medžio žievę ir sniegas palei kamieną aptirpsta.

Jeigu ilgiau užtrunka atlydys, jau vasario mėnesį naktimis pasigirsta gūdus naminės pelėdos ūbavimas: ūūū... Paūkčioja pelėda, tupėdama ant nudžiūvusios medžio šakos, pati pasiklauso, ar niekas neatsilieps į jos balsą, ir perskrenda į kitą medį. Taip ji praneša visoms naminėms pelėdoms, kad čia jos valdos ir į šią teritoriją skristi draudžiama. Ši pelėda vadinama namine, nes gyvena ne tik miške, — neretai įsikuria kaime ar net mieste.

Jau vasario mėnesį pelėdos ima ūbauti vestuvių giesmes. Mūsų ausiai jos klaikokos, o pačioms pelėdoms tikriausiai net labai patrauklios, — juk tai jų meilės vilionės. Taip susišačiusios poruojasi, ir jau ankstyvą pavasarį prasideda šeimos rūpesčiai. Naminė pelėda susiranda sename medžio stuobryje išpuvusią drevę ir joje padeda baltus kiaušinius. Jeigu žiema buvo nešalta, sniego nedaug, pelėda sudeda iki šešių kiaušinių. Po sunkios speiguotos žiemos — vos du. Miške dar šalta, sniegas aplinkui, o pelėda jau pradeda perėti. Peri ištisą mėnesį. Paskui apie mėnesį jaunikliai būna lizde. Dar pavasario pradžia, o pūkuoti pelėdžiukai, sutūpę ant šakos, cypaudami prašo tėvų maisto.

Ne visos pelėdos tokios ankstyvos — kai kurių jaunikliai išsiriti tik pavasariui įpusėjus.

Miškas būtų lyg negyvas be pelėdų ūbavimo. Jos tikri pavasario šaukliai. Ne veltui gudruolės taip skuba „tuoktis“ ir kiaušinėlius dėti. Jos ilgai peri, o kai pelėdžiukai išsiriti, sniegas jau būna beveik ištirpęs. Tada miškuose knibždėte knibžda smulkiųjų graužikų, parskrenda paukščiai giesmininkai — daugelio pelėdų grobis, ir nesunku rasti maisto šeimynai.

Nedaug Lietuvoje liko spygliuočių ar mišriųjų miškų sengirių, todėl nedažnai sutiksi ir tokiuose miškuose gyvenančią žvirblinę pelėdą. Tai mažiausia mūsų pelėdžiukė. Ji trumpauodegė, vos varnėno dydžio. Keista ta pelėda mažylė. Ji naktimis nemedžioja, paukštelius ar smulkius miško žvėrelius (peles, kirstukus) gaudo dieną ar vakaro prieblandoje. Kartais užpuola net už save didesnę genį. Pelėdžiukė lyg nujausdama, kad žiemą gali būti striuka, dar rudeni pradeda kaupti maisto atsargas ir medžio drevėje krauna sumedžiotus paukštelius ar smulkius graužikus. Kartais tokioje slėptuvėje galima aptikti apie šimtą mažosios plėšrūnės aukų.

Pelėdos — tikros medžiotojos. Jos dažniausiai tupi medyje pasislėpusios ir tyko grobio. Visos mūsų miškų pelėdos neryškių spalvų, gelsvos ar rudai pilkos, visai kaip medžio žievė. Greičiau pamatysi dideles geltonas pelėdos akis nei ją pačią. Galbūt todėl dieną gudruolė užsimerkia? Jeigu tūnančią pelėdą pastebi paukšteliai, kyla toks triukšmas, nors ausis užsikimšk. Visi rėkia, bara kumpasnapę žudikę.

Pelėdų puiki klausa. Jos taip gerai girdi, kad net užsimerkusios sugebėtų pagauti pelytę.

Įsigilinę į pelėdų rūpesčius, nė nepastebėjome, kaip ryžtingai į mišką skverbiasi pavasaris. Atodrėkiai vienas po kito tirpina storą sniego sluoksnį. Saulės apšviestuose upės slėnio šlaituose juoduoja žemės „plikės“. Gluosnių šakutės pasidabino baltais švelniais „kačiukais“. Žiema jau traukiasi, nors dar ne kartą šiaurys lediniais pirštais sukaustys dieną susitelkusias vandens balutes.

Čia rašo
vertintojai

I II

8. Pelėdų maistas tai:

- A. Graužikai, paukščiai.
- B. Gėlės, augalai.
- C. Medžių žievė.

9. Kuris teiginys neteisingas?

- A. Žvirblinė pelėda – tai mažiausia pelėdžiukė.
- B. Žvirblinė pelėda medžioja dieną ar vakaro prieblandoje.
- C. Žvirblinė pelėda kaupia maisto atsargas pavasarį.

10. Kodėl pelėdos nepastebimos?

- A. Nes jos nuolat užsimerkusios.
- B. Nes jos dažniausiai slepiasi ir jų spalva neryški, visai kaip medžio žievės.
- C. Nes turi dideles geltonas akis.

11. Kodėl paukšteliai, pastebėję pelėdą, kelia triukšmą?

- A. Paukšteliai bėga pelėdą ir bijo tapti jos grobiu.
- B. Paukšteliai džiaugiasi.
- C. Paukščiai čilba savo giesmes.

12. Net užsimerkusios pelėdos geba pagauti grobį:

- A. Nes gerai mato.
- B. Nes turi puikią klausą.
- C. Nes turi gerą uoslę.

13. Kaip supranti pasakymą „gluosnių šakutės pasidabino“?

- A. Pasikabino.
- B. Pasiruošė.
- C. Pasipuošė.

I dalies taškų suma (maks. 13)

II DALIS. KALBOS VARTOJIMO UŽDUOTYS

1 užduotis. Įrašyk paleistas raides.

1. Dar ___ štuolio rankos visą pasaulį maitina. 2. Teka Nemun___lis per l___gias pievas. 3. J___s su mok___niais aplankysite ___domiausias miesto vietas. 4. Išbar___čiau visus akmen___lius. 5. Metai turi dv___lika m___nesių. 6. Visos mot___rys norėjo pasig___rti savo s___numis. 7. M___sų kaimuose žmonės užaugina t___kstančius tonų gr___dų.

	Čia rašo vertintojai	
	I	II
Taškų suma (maks. 16)		

2 užduotis. Žodžius skliausteliuose parašyk tinkama forma.

Viename (**kaimas**) _____ gyveno neturtingi (**žmogus**) _____. Jie turėjo tris (**dukterys**) _____ ir vieną sūnų, vardu Mikė. Nė dešimt (**metai**) _____ neturinčiam Mikei tėvai liepė ganyti (**gyvuliai**) _____.

(**Viena diena**) _____ Mikė parvarė iš ganyklos veršius, suleido juos į kiemą, įkišo galvą pro langą į (**kambarys**) _____ ir sušuko:

– Mergelės, jaunų svečių atėjo!

Trys jo (**sesuo**) _____, tai išgirdusios, viena ėmė šluotą ir šlavė kambarį, antra galvą šukavo, trečia, įbėgusi į savo kambarėlį, geresne (**suknelė**) _____ apsivilko. Visos pažiūrėjo į veidrodį ir laukė, kol įeis laukti (**svečias**) _____. Tik nesulaukė (**jie**) _____. Išėjo į kiemą ir pamatė Mikę besijuokiantį.

Pagal M. Valančių

	Čia rašo vertintojai	
	I	II
Taškų suma (maks. 12)		

3 uždutis. Įrašyk tinkamus žodžius.

<p>rūšis</p> <p>susižavėjimo</p> <p>lėtai</p> <p>grožis</p> <p>planetoje</p> <p>akių</p> <p>vietos</p> <p>išaugo</p> <p>sėklos</p> <p>didžiulis</p> <p>rytą</p> <p>spalvas</p>	<p>Mažojo princas _____ visada augo labai paprastos gėlės. Jos neužėmė daug _____ ir niekam netrukdė. Bet vieną dieną iš _____, atpūstos iš nežinia kur, _____ nauja gėlė.</p> <p>Mažasis princas nenuleido _____ nuo daigelio, nė kiek nepanašaus į kitus daigelius. Juk tai galėjo būti nauja baobabų _____.</p> <p>Mažasis princas, stebėdamas, kaip brinksta _____ pumpuras, nujautė, kad iš jo išeis kažkas stebuklinga. Tačiau gėlė vis puošėsi užsidariusi žaliame kambarėlyje, vis rinkosi _____ . Ji rengėsi _____, pamažu derino savo žiedlapius. Norėjo pasirodyti tik tada, kai visiškai suspindės jos _____ . Pagaliau vieną _____, per patį saulės tekėjimą, ji išsiskleidė.</p> <p>Mažasis princas neįstengė sulaikyti _____ ir sušuko:</p> <p>- Kokia jūs graži!</p> <p style="text-align: right;">Pagal Antuaną de Sent Egziuperi. Mažasis princas</p>
--	---

	Čia rašo vertintojai	
	I	II
Taškų suma (maks. 12)		

4 uždutis. Parink ir įrašyk tinkamą žodį (būdvardį), atsakantį į pateiktus klausimus.

(pakili, pūkuotas, aukštas, riebus, sunkus, nuobodus, įdomi, pažintinė, medinė, gardi, nuotaikinga, paklusnus)

1. Sename miške auga (**kokie?**) _____ medžiai.
2. Knygų mugėje mačiau daug (**kokių?**) _____ knygų.
3. Tėvelis pakėlė (**koki?**) _____ akmenį.
4. Šiandien mūsų nuotaika (**kokia?**) _____ .
5. Per muzikos pamoką dainavome (**kokią?**) _____ dainelę.
6. Šis filmas man buvo (**koks?**) _____ .
7. Mano draugo rogutės yra (**kokios?**) _____ .
8. Turguje močiutė pirko tris (**kokius?**) _____ paršiukus.
9. Vakar mūsų klasė buvo (**kokioje?**) _____ ekskursijoje.
10. Takeliu krypavo žąsis su savo šešiais (**kokiais?**) _____ žąsyčiais.
11. Mes su močiute skynėme (**kokias?**) _____ kriaušes.
12. Velykė dovanoja po du margučius (**kokiems?**) _____ vaikams.

	Čia rašo vertintojai	
	I	II
Taškų suma (maks. 12)		

5 uždutis. Iš pateiktų veiksmažodžių padaryk tinkamas formas ir įrašyk jas į sakinius.

<p>1. apsidžiaugė gavo</p> <p>2. vaikščiodavo klausydavo</p> <p>3. skynė dėjo</p> <p>4. nuvažiuoja paveda</p> <p>5. buvo pavėlavo</p> <p>6. švenčia, dainuoja</p> <p>7. prasidėti, aplankyti</p> <p>8. sutvarkė dažė</p>	<p>1. Ar tu labai _____, kai _____ šią dovaną?</p> <p>2. Dažnai mama prisimena, kaip vasarą vakarais mes _____ po parką ir _____ paukščių čiulbėjimo.</p> <p>3. Kai avietės prinoko, mes su močiute jas _____ ir _____ į pirtinę.</p> <p>4. Kai mes _____ pas senelius į kaimą, _____ dirbti įvairius darbus.</p> <p>5. Kur tu _____, kad ir vėl _____ į pamoką?</p> <p>6. Kasmet mokykloje mes linksmi _____ valstybines šventes, _____ lietuvių dainas.</p> <p>7. Greitai _____ vasaros atostogos, žmonės _____ įvairias šalis.</p> <p>8. Prieš Velykas aš _____ savo kambarį ir kartu su mama _____ velykinius margučius.</p>
--	--

Čia rašo vertintojai	
I	II

Taškų suma (maks. 16)		
-----------------------	--	--

II dalies taškų suma (maks. 68)		
---------------------------------	--	--

I vertintojas

.....
(vardas, pavardė)

.....
(parašas)

II vertintojas

.....
(vardas, pavardė)

.....
(parašas)